

Burka og niqab hører ikke hjemme i det danske samfund

Burka og niqab, der slører den enkeltes identitet, symboliserer et menneske- og kvindesyn, som efter regeringens opfattelse på ingen måde hører hjemme i et samfund som det danske. Regeringen opfordrer derfor til, at de eksisterende regler og muligheder for faktisk at begrænse brugen af burka og niqab anvendes fuldt ud.

Regeringen ønsker et samfund præget af frihed, frisind og respekt for det enkelte menneske. Gennem generationer har vi udviklet et fællesskab med frihed til forskellighed, men også med pligt og ansvar over for det fælles.

Burka og niqab står i diametral modsætning til de grundlæggende værdier, vi har bygget vores samfund på. Og burkaen og niqaben er en fornedrelse og fornærmelse over for det at være menneske og åbent kunne møde verden som et individ i egen ret. Brug af burka eller niqab reducerer det at være menneske til et spørgsmål om køn, og frarøver kvinder retten til at begå sig i det danske samfund på lige fod med mænd og kvinder, der ikke bærer burka eller niqab. Derfor er burka og niqab efter regeringens opfattelse – både faktisk og symbolsk – kvindeundertrykkende.

Et velfungerende samfund forudsætter en åben og ligeværdig dialog mellem mennesker. Og tillidsfuld og troværdig dialog forudsætter, at vi kan se, hvem vi taler med, og at vi har mulighed for at se og aflæse hinandens mimik og ikke-verbale kommunikation. Åbenheden er samtidig en forudsætning for, at samfundet i en lang række situationer kan sikre sig, at vi er dem vi giver os ud for at være og dermed opretholde tryghed og sikkerhed.

Regeringen er derfor fast besluttet på at bekæmpe det menneske- og kvindesyn, som burkaen og niqaben symboliserer, og benytte de instrumenter vi har til rådighed, der bedst begrænser problemet.

En rapport fra Københavns Universitet om brugen af niqab og burka bestilt af regeringens burka-arbejdsgruppe, som blev offentliggjort den 18. januar 2010, viser tydeligt, at brugen af burka og niqab har store konsekvenser for de pågældende kvinder og deres mulighed for at fungere i et åbent, demokratisk samfund som det danske: Det begrænser kvindernes adgang til uddannelse og arbejde og fører dermed i praksis til isolation, økonomisk afhængighed og ufrihed.

Ifølge rapporten er antallet af kvinder, der bærer burka og niqab, begrænset. Regeringens holdning til burka og niqab er dog ikke afledt af, om antallet af brugere er stort eller lille. Det afgørende er respekten for det enkelte individ og de omfattende og fornedrende begrænsninger og vanskeligheder, som følger med brugen af burka og niqab.

Et stærkt frihedsbåret fællesskab som det danske forudsætter, at hver enkelt føler et personligt ansvar for at yde en indsats og bidrage til fællesskabet. Vi må derfor have en berettiget forventning om, at de grundlæggende normer om bl.a. frihed og ligestilling og åbenhed, der gælder for alle, også respekteres af alle.

Det gælder helt generelt, at de regler og normer, der styrer vores adfærd, ikke er indrettet med tanke på burkaer og niqaber. Men reglerne er i sagens natur en spejling af de grundlæggende værdier, vi har bygget og fortsat bygger vores samfund på, og derfor kan de gældende regler så godt som altid opfange de problemer, der opstår i mødet mellem en burka- eller niqabklædt kvinde og samfundet. I alle dagligdagens situationer – i skolen, på arbejdspladsen, i mødet med det offentlige og i forbindelse med identitetskontrollen – har vi allerede mulighed for at sige fra. Gældende regler og normer er således præget af netop hensynet til frihed, ligestilling og åbenhed:

- Skoler, gymnasier, universiteter og andre undervisningsinstitutioner kan med fuld ret stille krav til lærere og elever om, at de skal have synligt ansigt, så kommunikationen i undervisningen og til eksaminer kan foregå åbent, uhindret og ligestillet.
- Offentlige arbejdsgivere kan med fuld ret stille krav til deres ansatte om, at deres ansigt skal være synligt. Der påhviler offentligt ansatte en særlig forpligtelse, idet borgerne altid må kunne forvente, at de kan se ansigtet på for eksempel deres hjemmehjælper, deres sagsbehandler, deres lærer eller pædagog, så borgerens kommunikation med det offentlige kan foregå åbent, uhindret og ligestillet.
- Privatansatte kan med fuld ret mødes med krav om, at både kolleger, kunder og samarbejdspartnere kan se deres ansigt.
- Offentlige sagsbehandlere kan med fuld ret forlange, at en kvinde fjerner den ansigtstildækkende beklædning, når hendes sag skal drøftes. Det vil gælde i de mange sager, hvor en vurdering af kvindens reaktion og troværdighed kan have betydning for sagens udfald.
- Både offentlige myndigheder og private virksomheder kan med fuld ret kræve, at en kvinde fjerner burkaen eller niqaben, hvis det er nødvendigt for at foretage en sikker identifikation – for eksempel i forbindelse med ind- og udrejse af landet eller i forbindelse med brug af månedskort i tog og busser.

Et retssamfund er karakteriseret ved, at alle er lige for loven, og kvinder, hvis ansigt er dækket til med burka eller niqab, har naturligvis ikke en særstilling i forhold til lovgivningens krav.

Med burka-arbejdsgruppens afrapportering er de mange negative konsekvenser ved brug af burka og niqab trukket klart op. For regeringen er det af afgørende praktisk betydning, at de regler og principper, der regulerer brugen af ansigtstildækkende beklædning, med rapporten er præsenteret samlet og overskueligt. Herved undgås, at der opstår tvivl om håndteringen af konkrete situationer i de samfundsmæssige sammenhænge, der involverer en kvinde iklædt burka eller niqab.

I forlængelse heraf opfordrer regeringen kraftigt til, at de eksisterende regler og muligheder for faktisk at begrænse brugen af burka og niqab anvendes fuldt ud, hvad enten der er tale om forhold knyttet til arbejdsmarkedet, uddannelsesområdet eller i forbindelse med identitetskontrollen mv. Regeringen bakker entydigt op om de skoleledere, arbejdsgivere,

kommunale repræsentanter og alle andre samfundsaktører, der måtte konfronteres med og med afsæt i de gældende regler mv. handle imod brugen af burka og niqab og det menneske- og kvindesyn, som burkaen og niqaben symboliserer.

Regeringen har desuden til hensigt at gennemføre følgende to initiativer:

- Regeringen vil fremsætte lovforslag om ændring af straffelovens § 260 om ulovlig tvang. Ændringen vil indebære, at strafferammen for at tvinge nogen til at bære en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt, fordobles, således at straffen i sådanne tilfælde kan stige til fængsel indtil 4 år.
- Regeringen vil fremsætte lovforslag om ændring af retsplejeloven. Ændringen vil indebære, at et vidne, medmindre retten undtagelsesvist tillader det, ikke under forklaringen må bære en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt.

De to lovforslag vil blive fremsat snarest med henblik på vedtagelse i indeværende folketingssamling.

Regeringen

Januar 2010